

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ เรื่องการพนันในวรรณคดีสันสกฤตและวรรณคดีบาลี

นาย รัตน์ สมนแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาตะวันออก

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-568-053-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014278

i10292822

AN ANALYTICAL STUDY OF GAMBLING IN SANSKRIT AND PALI LITERATURE

Mr. Rut Sonkaw

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Eastern Languages

Graduate School

Chulalongkorn University

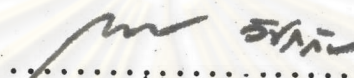
1987

ISBN 974-568-053-2

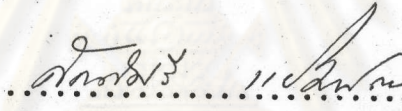
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเชิงวิเคราะห์ เรื่องการพนันในวรรณคดีสันสกฤตและวรรณคดีบาลี
โดย นายรัตน์ สนแก้ว
ภาควิชา ภาษาตะวันออก
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราณี พาทานิช
 รองศาสตราจารย์ ดร. สุภาพรรณ ณ บางช้าง

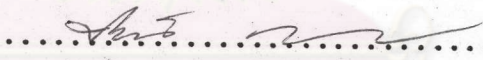

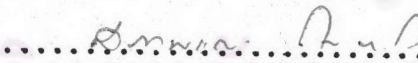
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

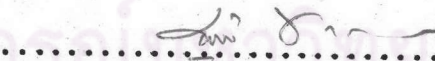

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

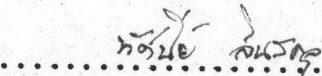
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ศรี แยมน์ดดา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราณี พาทานิช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุภาพรรณ ณ บางช้าง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฐานิสร์ ชาศรัตพงศ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนีย์ สิ้นสกุล)

Thesis Title An Analytical Study of Gambling in Sanskrit and
Pali Literature

Name Mr. Rut Sonkaw

Thesis Advisors Assistant Professor Pranee Lapanich, Ph.D.
Associate Professor Suphaphan Na Bangchang, Ph.D.

Department Eastern Languages

Academic Year 1986

ABSTRACT

This thesis aims at studying historical development of gambling, the ideas of gambling, its impact, and importance, as described in Sanskrit and Pali literatures. The data for the research are from such texts as The Rigveda, The Artharva-Veda, The Mahābhārata, The Dharmaśāstra, The Arthaśāstra, The Daśakumāracarita, The Kathāsaritsāgara, The Tripitaka, and The Jātakaṭṭhakathā.

The research results indicate that the ideas of gambling appear in various Indian scriptures dating back to the Vedic period. Gambling has been viewed as an important part of everyday life of the Indian since the ancient times. It relates to the Indian culture as an entertaining sport for the rājas on the one hand and an evil in view of the religion on the other. A gambler has two kinds of urge : one from inside his own mind, and the other from outside as a result of seeing others' properties and belongings. Gambling has an impact on the gambler, his family, and the society in many ways, especially economically. The importance of gambling depends on three factors, namely, the gods, the rituals, and the leader

In conclusion, scriptures in the Sanskrit and Pali literatures reveal bad effects of gambling on the life of an individual, a family, and a society ; therefore, one should not indulge in gambling even for amusement.

It is suggested that a comparative study of the law on gambling in the Dharmasāstra texts and the Thai law on gambling of the Ratanakosin period should be made.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ได้สำเร็จลงด้วยดีก็เพราะผู้วิจัยได้รับความเมตตาและกำลังใจจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่านคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราณี หาพานิช และ รองศาสตราจารย์ ดร. สุภาพรณ ฌ บางช้าง ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำตรวจแก้วิทยานิพนธ์ตลอดมา และยังเป็น ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้วิชาภาษาบาลี สันสกฤต ปรากฤตอีกด้วย ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของท่านสุดที่จะประมาณได้ จึงขอกราบขอบพระคุณไว้อย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วยความสำนึกในพระคุณ

อนึ่ง คณาจารย์อีกหลายท่านที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาการและคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้วิจัย จึงขออนุภาคกล่าวนามท่านไว้ในที่นี้ด้วยความเคารพยกย่องอย่างสูงคือ

ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงจิรายุ นพวงศ์ ศาสตราจารย์ ฉลวย วุธาติศย์ ที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาภาษาบาลี-สันสกฤตชั้นสูง และวิชาภาษาบาลี-สันสกฤตในภาษาไทยในขณะที่ยังศึกษาอยู่ด้วยความเมตตาตลอดมา

รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ศรี แยมันดาคา ผู้อบรมสั่งสอนวิชาการคหวิทยา
วรรณคดีสันสกฤตชั้นสูง ตลอดจนให้กำลังใจในการให้คำปรึกษาหารือในหัวข้อวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ วิสุทธิ์ มุขยกุล ที่ให้ความรู้ในวิชาวรรณคดีสันสกฤตอย่างกว้างขวาง
ด้วยดีตลอดมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนีย์ สิ้นสกุล ที่ได้อบรมวิชาภาษาสันสกฤตเบื้องต้นเป็นการวางรากฐาน
วิชานี้จนผู้วิจัยสามารถนำมาใช้ในการศึกษาข้อมูลได้ และทำให้ผู้วิจัยเป็นคนละเอียดรอบคอบมากขึ้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฐานิสร์ ชาครัตพงศ์ อาจารย์ ประพนธ์ อัสววิรุฬหการ ที่ได้
ประสาทวิชาภาษาบาลีและให้คำแนะนำที่ดีตลอดมา

คุณสันติ เมตตาประเสริฐ ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้ยืมหนังสือหายาก คุณสมหมาย
แสงวงศ์ ที่กรุณาช่วยให้คำปรึกษาหารือในการแปลข้อมูลทั้งภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต
คุณวาสน์ มุขยานวงศ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับภาษาบาลีในการเขียนวิทยานิพนธ์

คุณนิตยา สนมแก้ว ที่ได้ให้กำลังใจและช่วยพิมพ์ฉบับร่างมาตลอด

เด็กหญิง สาวิตรี และเด็กชาย กวีรัตน์ สนแก้ว ที่คอยให้กำลังใจและช่วยจัดเรียง
หนังสือและตำราที่ใช้ในการค้นคว้า ตลอดจนเจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติ เจ้าหน้าที่สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเพื่อน
ร่วมงานทุกท่านที่สนับสนุนให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
คำชี้แจงการใช้อักษรย่อและหมายเลขในวิทยานิพนธ์.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
2. ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการพนัน.....	5
แนวความคิดที่ว่า การพนัน เป็นความบันเทิง.....	5
แนวความคิดที่ว่า การพนัน เป็นความชั่วร้าย.....	8
ประเภทของการพนัน.....	11
องค์ประกอบของการพนัน.....	13
- นักการพนันที่เป็นมนุษย์.....	13
- นักการพนันที่เป็นอมนุษย์.....	19
นายบ่อน.....	20
พยาน.....	21
สถานที่เล่นการพนัน.....	22
อุปกรณ์การเล่นการพนัน.....	23
วิธีเล่นการพนัน.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ของ เดิมพัน	27
3. แรงจูงใจและผลกระทบจากการ เล่นการพนัน	30
แรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก.....	30
ผลกระทบของการ เล่นการพนัน	32
ผลกระทบต่อบุคคล	33
ผลกระทบต่อครอบครัว.....	36
ผลกระทบต่อสังคม	37
4. ความสำคัญของการพนัน	39
การพนันกับ เทพ เจ้า.....	39
การพนันกับพิธีกรรม	44
การพนันกับผู้นำประเทศ	46
5. สรุปและขอเสนอแนะ.....	49
บรรณานุกรม.....	51
ประวัติผู้เขียน.....	60

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

อักษรย่อและหมายเลขที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

อักษรย่อที่ใช้ในวรรณคดีสันสกฤต

AV.	:	Atharva-Veda
Āpas.	:	Āpastambasmṛti
Bhag.	:	Bhagavatgītā
Brh.	:	Brhaspatismṛti
Kāty.	:	Kātyayāna
Kaut.Artha.	:	Kautilīya Arthasāstra
MBh.	:	Mahābhārata
Mn.	:	Manusmṛti
Nār.	:	Nāradiya Samhitā
RV.	:	Rgveda
Ś.Br.	:	Śatapatha-Brāhmaṇa
S.B.E.	:	Sacred Books of the East
TS.	:	Taittirīya Samhitā
Yājñ	:	Yājñavalkyasmṛti

อักษรย่อที่ใช้ในวรรณคดีบาลี

พ.ชา.	:	พุทธทศนิกาย ชาตค
ชา.อ.	:	ชาตคกุฎฐกถา
ที.สี.	:	ทีฆนิกาย สีลขณธวคค
ที.ปา.	:	ทีฆนิกาย ปาฎิกวคค
วิ.มทา.	:	วินยปิฎก มทาวิงค
อง.อฎฐก	:	องคตตรนิกาย อฎฐกนิปาต
อภิธานป.	:	อภิธานปทีปิกา

บัญชีแสดงอายุหนังสืออ้างอิง

หนังสืออ้างอิง	เวลาที่สันนิษฐานว่าแต่งขึ้น
คัมภีร์พระเวท (สंहิตา)	ก่อน ค.ศ. 2500 - ก่อน ค.ศ. 1,000
คัมภีร์พราหมณะอรัณยกะ และอุปนิษัท	ก่อน ค.ศ. 1,500 - ก่อน ค.ศ. 500
คัมภีร์มหาภารตะ	ก่อน ค.ศ. 500
คัมภีร์มनुสมฤติ	ก่อน ค.ศ. 200 - ค.ศ. 200
คัมภีร์นารทสมฤติ	ค.ศ. 100 - 500
คัมภีร์พฤทิสปติ	ค.ศ. 300 - 500
คัมภีร์อื่น ๆ	ค.ศ. 600 - 500
คัมภีร์ภทาสริตสาคร	ค.ศ. 1,081

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การใช้หมายเลขในวรรณคดีสันสกฤต

1. คัมภีร์พระเวทใช้หมายเลขระบบ มลทล สุกตะ มันตระ ตัวอย่างเช่น RV. 10.34.3 หมายถึง คัมภีร์ฤคเวท มลทลที่ 10 สุกตะที่ 34 มันตระที่ 3
2. คัมภีร์มหาภารตะใช้หมายเลขระบบ บรรพ บท โสลก ตัวอย่างเช่น MBh. 2.51.1 หมายถึง คัมภีร์มหาภารตะ บรรพที่ 2 บทที่ 51 โสลกที่ 1
3. คัมภีร์ธรรมศาสตร์ใช้หมายเลขระบบ อัธยายะ โสลก ตัวอย่างเช่น Mn. 11.60 หมายถึง คัมภีร์มनुสมฤติ อัธยายะที่ 11 โสลกที่ 60, Yajñi. 12.64 หมายถึง คัมภีร์ยัชญวาลกยะ บทที่ 12 โสลกที่ 64

การใช้หมายเลขในวรรณคดีบาลี

1. คัมภีร์พระไตรปิฎกใช้หมายเลขระบบ เล่ม ข้อ หน้า ตัวอย่างเช่น พ.ชา. 1.3.120 หมายถึง คัมภีร์ พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาคค เล่มที่ 1 ข้อ 3 หน้า 120
2. คัมภีร์ชาดกกฎกถาใช้ระบบ เล่ม หน้า ตัวอย่างเช่น ชา.ธ.2.28 หมายถึง คัมภีร์ชาดกกฎกถา เล่มที่ 2 หน้า 28
3. คัมภีร์อภิธานปทีปิกาใช้ระบบหมายเลข ข้อ และหน้า ตัวอย่างเช่น อภิธานป 115.150 หมายถึง คัมภีร์อภิธานปทีปิกา ข้อที่ 115 หน้า 150

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย